

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A DOHÁNYGYÁRTÁS, ELADÁS, VALAMINT A HOZZÁTARTOZÓ CIKKEK SZAKKÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

HATSEK ADOLF.

hová az előfizetési összegek
— valamint a kéziratok küldendők. —

TARTALOM: A nagybani dohányelárusítás a fővárosban. — A cigarettapapiros. — A dohányzásról. — Vegyes hírek.

A nagybani dohányelárusítás a fővárosban.

A fővárosi nagyárudák számát egygyel szaporítják, ez a legujabb vívmány, amelyet a nagytrafikosok szövetsége elérni tudott.

Egy érdeemes államhivatalnok özvegye részére egy nagytrafikra van szükség, tehát ott veszik, ahol találják. Így is jó!

Hisz természetes, hogy annak a nagytrafiknak eddigi tulajdonosát proviziójának elestéért három millióval kárpótolni fogják azon a címen, mert ez azon körülménynél fogva, hogy az áruk eladását két kerület részére eszközölte $\frac{1}{10}\%$ -kal kevesebb proviziót kapott, mint minden más nagytrafikos a fővárosban, épen oly természetes, hogy az új VII. ker. nagytrafik tulajdonosnője, ha nem is több de $\frac{7}{10}\%$ -nál semmiesetre sem kevesebb provizióért fogja az eladást végezni. Így tehát hátrányára lesz az államkincstárnak és nem válik javára a kistrafikosoknak, akikhez szavunkat intézzük. Épen ellenkezőleg: Eddig a VI. és VII. kerületbeli kistrafikosoknak csak egy nagytrafik konkurenciája ellen kellett harcolniok, a jövőben pedig kettő ellen. Mert abban nemis kételkedünk, hogy az új nagytrafikosnő is fog egy kistőzsdét fenntartani, amint ezt minden egyes nagytrafikos teszi. S ez az tulajdonképen, amiről beszélni akarunk.

Kalapot kell emelnünk Wekerle pénzügyminiszter igazságossága előtt. Kormányunk kitűnő elnökére még az ellensége sem foghatja rá, hogy az igazság rovására protekciót gyakorolna. De úgylátszik a kegyelmes úr eddig még nem foglalkozott elég behatóan a

fővárosi tőzsdeviszonyokkal, különben már újabb kormányzásának még oly rövid ideje alatt is sok minden egész bizonyosan megváltozott volna. S e helyen újból ismételjük azt, amit már oly gyakran mondtunk: A fővárosban levő 1000 dohánykisértő nem képes dohánynagyárusok konkurenciáját elviselni tönkre kell mennök, vagy pedig a detailüzletet olyképen kell vezetni, hogy ez csak mint mellékület jöjjön számításba.

Nem tagadjuk, hogy a nagyárusok proviziójukból nem élhetnek meg, de ez nem elég ok arra, hogy az állam munkásainak százai tönkre menjenek sem pedig arra, hogy az állami gyártmányokkal való kereskedés mellékfoglalkozássá alacsonyíttassék.

Itt égető kérdésről van szó. A kérdés tudniillik az: Mily módon üzendő a fővárosban a nagybani elárusítás a kistrafikosok érdekeinek veszélyeztetése nélkül? Ez a kérdés játszó könnyűséggel oldható meg. Két eshetőséget kell itt tekintetbe vennünk, még pedig: Vagy központosítja a pénzügyminiszterium a fővárosban a nagybani elárusítást, amennyiben maga végzi, vagy vállalkozókkal végezteti; vagy megmarad a fővárosi tíz nagytrafik, mindegyik a maga kerületében még pedig kistőzsdék nélkül. A jövedelem csökkenése, mely a nagytrafikosokat a kistőzsdék eleste által éri, egyrészt az eladási jutalék felemelésével, másrészt üzleti költségeken való megtakarítással lenne pótlendő. Minthogy a nagytrafikosok akiket a hozzájuk utalt kistrafikosok bármely mellék utcában is felkeres-

nének, udvari helyiségeket bérelhetnének, ezáltal költségterhük jelentékeny részétől megszabadulnának, teljesen eltekintve a személyzeten, a világításon és egyebeken való megtakarításoktól.

A fővárosi nagytrafikosok ezt nagyon jól tudják és csak azért nem értenek egyet ez általunk propagált eszmével, mert detailüzleteikben egészen más cikkeket is árusítanak, amelyeken sokat keresnek. De épen ennek nem volna szabad történnie. Hogy jut ahhoz a kincstár, hogy proviziókat fizessen azért, hogy valamely szivarkahüvely gyárosnak vagy valamely képes levelezőlap gyárnak ott kényelmes lerakata legyen?

Tehát, a nagytrafikok szaporítása a fővárosi trafikosokra nézve csöppet sem kívánatos, mert abban a pillantban, amikor az új nagytrafik megnyílik a VII. kerületben, a környéken levő dohánytőzsdék becsukhatják a boltot. Hogy a gyártás és elárusítás eredményes együttműködése lehetővé váljék, mindenek előtt el kell távolítanunk mindazon akadályokat, amelyek még a cefpos világból származtak át napjainkra. S hogyha a pénzügyminiszterium a jövőben az általunk jelzett irányban fog eljárni, akkor néhány év múlva abban a helyzetben lesz, hogy a hivatalnokok özvegyeinek és árváinak jövedelmezőbb üzleteket juttathat, mint aminő manapság egy nagytrafik. Mert akkor némely tereken, utcákon és utakon olyan detailüzletek fognak kifejlődni, amelyet tiszerte nagyobb forgalmat fognak elérni, mint a mai trafikok, amelyek sajnos nem fejlődhetnek ki eléggé, mert épen a vázolt körülmények akadályozták meg őket ebben.

A cigarettapapiros.

A nemzetgazdasági ügyesség nagyobbbrészt ott nyilvánul meg, ahol megtakarításról van szó a fogyasztás gyöngítése nélkül, sőt ennek fellendítése mellett. A cigarettapapiros, ez a használati cikk, amelyet nálunk csak 20 év óta ismernek és amely azelőtt nálunk csaknem egyáltalán nem volt használatban, ezidő szerint hazánkban körülbelül három milliányi forgalomnak örvend, amely összegből legalább két millió vándorol ki az országból, ahonnan nem tér többé vissza. Ma-

gyarázatképen megemlítjük, hogy hazánkban mintegy egy milliányi értékű papirost fogyasztanak, amelyért azonban három milliót adnak ki.

A dolog rendkívül egyszerű. A Franciaországban gyártott cigarettapapiros, amelynek már ott is nagy ára van, tömbökben Ausztriába érkezik, ahol felvágják és hüvelyekké dolgozzák fel. Innen kerül a kész hüvely Magyarországba néhány ügynök és bizományos ezekkel úgy manipulál, hogy szó nélkül akármily árat megadunk értük csak, hogy megkapják.

A reklámok francia szivarkahüvelyekről szólnak. Ez sem hazugság. Mert egyetlen kincstári gyártmányt kivéve, nincs oly cigarettapapiros, amely nem lenne francia eredetű. És minden papiros egyformán jó és egyformán rossz, ahogy épen akarjuk. Mindegyiknél csak az árú hirnevén mulik a dolog, illetőleg a reklámon, amelyet a gyáros kisebb vagy nagyobb mértékben tartott jónak alkalmazni, továbbá a kiállításon vagyis az árú felszerelésén, amely hivatva van azt megkedveltetni.

Azt mondhatnók tehát, hogy nálunk cigarettapapirosért évenként mintegy két millió koronát kidobnak. És ezenkívül olyan módon, hogy a harmadik millió egy jókora részének az ország munkaereje nem veszi hasznát. Hát miért ne lehetne egy fogyasztási cikket, melynek szükséglete évről-évre növekszik, az országban előállítani? S kérdezzük, miért hiányzik belőlünk az élelmesség ahhoz, hogy a cigarettahüvely gyártásának egyszerű mesterségét itt nagy mértékben üzhessünk? Papiroshüvelyeket készíteni, ezeket dobozokba csomagolni, ez talán nem oly nehéz mesterség, hogy kénytelenek lennénk ezt a gyártmányt is Ausztriából hozatni.

Erre nézve természetesen a m. kir. pénzügyminiszteriumnak kellene kezdeményező lépéseket tennie. Hisz annak is a dohányjövedék gyártmányai részére körülbelül 600,000 korona értékű papiroshüvelyre van szüksége. Igaz ugyan, hogy azokat a hüvelyeket, a melyre a m. kir. dohányjövedéknek szüksége van maga is állítja elő, hanem első sorban ez a cigarettagyártással kapcsolatban teszi, másrészt pedig nagyon is csekély súlyt helyez a gyártásra, valamint a papiros eredetére. Egy saját papirgyárnak a felállítása, a jelenlegi, aránylag csekély szükséglet mellett nem igen fizetődnek ki, mindamellott tekintetbe kellene venni, hogy a cigarettára olyan jövő vár, a melyről manapság fogalmunk sincs.

A cigarettapapiros tervbe vett megadóztatása, ha megvalósulna természetesen ezt a kérdést a leggyorsabban a mi fejtegetéseink szellemében oldaná meg. Ha jelenleg a cigarettapapiros illetve a hüvelyek csekély fogyasztása agályossá is teszi a megadóztatást, szemben áll ezzel az a fontos körülmény, hogy nálunk a cigarettacsempészés még mindig teljes virágzásban áll. S hogy hány millió koronáért készítettnek cigarettát egyetlen millió koronányi hüvelyért, azt nem nehéz

kiszámítani. Körülbelül a harmincszoros jövedelmet hozna a pénzösszeg tekintetében.

A cigarettacsempészet megakadályozása végett egyáltalán helyes volna a cigarettapapírost állami ellenőrzés alá helyezni. Mert nem egy hüvelygyáros direkt olyan hüvelyeket gyárt, a melyenekre a jogosulatlan cigarettagyárosnak szüksége van, ennek kizárólagos kényelmére. Ha a dohányjüvedék foglalkoznék a cigarettahüvelyek saját üzemében való előállításával, egyuttal szervezett elárusítás is állana rendelkezésére a tőzsdékben és a dohányárusok is meglehetősen jövedelemre tennének szert, ha természetesen az eladási járulék megfelelő nagy volna, ami szintén lehetséges lenne.

A dohányzásról.

Általában azt tartották eddig, hogy a pipázás csak Amerika fölfedezése után terjedt el Európában, mert a dohány-növényt Amerikából hozták ide.

Ujabban megint azt állítják hogy Amerika fölfedezése előtt már jóval el volt a pipázás terjedve Európában is, s ha nem éppen dohányt szívtak is, de valami bódító növényt mégis pipáztak. S ezt az állítást támogatják azon régészeti leletek, amelyeket különböző helyeken találtak.

Igy többek közt 1854-ben a franciaországi Avenches mellett egy erdőben, egy ősrégi tölgyfa kidöntése alkalmával ráakadtak egy ó-római falmaradványra, s ennek törmelékei közt egy vaspipára, mely nagyon hasonlít a mai hollandi pipákhoz. Éppen ilyen vaspipákat találtak Svájcban a lausannei és szent-prexi római romok közt is.

A németországi Osnabrück környékén sok pogánykori temetkező halom van, olyanfélék, mint a mi kunhalmaink, s ezekben hamvvedreken, csatabárdokon kovaszilánkokon kívül gyakran találnak apró cserépipákat is, melyek 12—15 centiméter hosszúságúak s a szájuk ferde vágású. Ezek pedig igen régi időkbeli származhatnak, mint a halomba való temetkezés, a kovaszilánkok s hamvvedrek bizonyítják.

Conters mellett, Svájcban két bronzból készült hamvvedret találtak, melyekben aranykarpercek, ezüst füstölő és több pipa volt, mind valószínűleg pogány papok szerszámai. E leletről pedig már a vele talált pénzemből bizonyos, hogy Krisztus születésénél regibb korból való.

Különben úgy látszik, hogy az ősi pogány korokban divatozott pipázás később megint feledésbe ment, úgy, hogy midőn Amerika fölfedeztetésével a dohánynövényt behozták, csak nagy lassan tudott az tért hódítani, s míg mostani uralmát elérte, mennyi mindenféle akadályon kellett keresztül túrnia:

Eleinte maga a népség sem akart róla semmit tudni s megvetéssel, utálattal nézte azokat a részeges matrózokat, a kik közmegebotránkozással pipáztak. De a matrózok ezzel keveset törődtek, sőt tőlük kedvet kaptak a dohányzáshoz a rakoncátlan szárazföldi

katonacsapatok is, kiknek utján aztán egyre jobban, egyre szélesebb körökben terjedt a szolid polgárság soraiban is. Éppen Magyarországon is a szerte kóborló hajdu és kuruchadak voltak azok, a kik között mihamarabb meghonosodott a dohányzás, roppant megebotránkozására a jámbor lakosságnak, mely iszonyodva nézte eme istentelen gonoszságot.

Addig iszonyodott, morgolódtott azonban a jó népség eme sátáni multság ellen, hogy egyszer csak maga is rászokott s a legmérgezőbb erkölcsbírák nyilván vagy titokban épp úgy pőfékeltek a veszedelmes növényt, mint a legféktelenebb hajdu vagy kuruc vitéz.

Szóval a dohányzás apránként elterjedt egész Európában s azon vették észre, hogy kicsije-nagyja egyaránt pőfékel és tubákol, meg a parázra szórja a dohányt s úgy szívja be a kábító füstöt.

De a kormányok nem nézték e veszedelmes dolgot tétlenül. — Egyre-másra bocsátották ki a szigorúnál szigorubb rendeleteket, parancsolatokat, hogy a dohányzásnak béke adassék, mert majd így meg amugy lesz!

Nem használt semmit. A pipázás, minél jobban tiltották, annál jobban terjedt.

A legszigorubb törvényeket hozták aztán, megcsonkítás, fej- és jószágvesztés, száműzetés stb. stb. a mihez még egyházi átok is járult. Mind nem ért semmit. Még a török szultán sem birt a maga népével, hát akkor a többi fejedelem ugyan, hogy birt volna? Pedig a szultán mozsárban törtetett meg egynehány pipást, egy csomót zsákba varrva tengerbe hányatott, egy sereget karóba huzatott; számtalannak orrát, fülét levagdaltatta, s még legszerencsésebb volt az, kinek csak a pipaszárat huzták keresztül az orrán; mint a pákosztos ludnak szokták a tollat.

De biz a szultán mindemez atyai intései sem használtak, s az emberséges muzulmánok egyre csak jobban pipáztak, amit látva a szultán, egyet gondolt, s egyszer csak maga is rágyújtott.

Hanem a mint valamelyik kormányférfi boszankodva nézné, hogy a nép ily csufosan kifog a kormányokon, egyszer csak kiderül ábrázata, megkopogtatja kopasz homlokát, örömtől csillognak ravasz szemei s diadallal azt kiáltja, hogy: «Megvan!»

Megvan! Ha ti erőnek erejével pipázni akartok, hát legalább ne pipázzatok ingyen! S ebből a mai dohányegyedáruság; trafikok fináncok mind ennek köszönhetik létüket.

De hát már most így lévén a dolog, az a kérdés, hogy hát ugyan ártalmas-e a dohányzás vagy sem?

E kérdésnél az emberek két táborra oszlanak, az egyik azt mondja, hogy teljességgel nem ártalmas, sőt hasznos, a másik párt pedig azt vitatja, hogy roppant mérges, veszedelmes és kártékony hatású ami azonban éppen nem zárja ki, hogy eme párt maga is pipázzék.

Folyt. köv.

Vegyes hírek.

Az ausztriai nagybani és főelárusítók november 6-án gyűlést tartottak Bécsben, amelyre a helyzetükkel való elégedetlenség szolgáltatott okot. A gyűlést tényleg mintegy tiltakozás formájában azt a határozatot hozta, hogy a pénzügyminiszternek tudomására fogják adni, hogy ők is munkásai az államnak, akik a mai drágaság mellett is élni akarnak. Az osztrák nagytrafikosok nagyon rossz néven veszik, hogy a postai értékjegyek százalékának felemelésére vonatkozó kérelmüknek mindeddig nem tettek eleget.

Ha ezek az osztrák nagytrafikosok összes gondoljai, akkor bizony irigyelésre méltók. A postai értékjegyek proviziójának felemelése — ez bizony szerény kívánság. Mit gondoljanak az osztrák pénzügyminiszteriumban a nagytrafikosokról, akik ilyen együgyű kívánságokkal állanak elő. Évekkel ezelőtt alkalmunk volt osztrák vidékeken olyan nagytrafikosokat látni, akik egyáltalán, semmi proviziót sem kaptak s az üzletet, épen úgy mint nálunk, ingyen vezették. S most olyan fontosságot tulajdonítanak annak a 100—400 koronának, amennyit a felemelt jutalék kitennie? Ránk ez a dolog azt a benyomást teszi, hogy ezek a kívánságok olyan emberektől erednek, akik épenséggel — igen nagy forgalmat érnek el levélbélyegekből.

Vértessy Károly miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszterium XIII. ügyosztályának vezetője néhány nappal ezelőtt szívrohamból elhunyt. Noha az elhunyt működésének marandandó emlékei nem maradtak, azonban mindazok, akiknek volt alkalmuk vele érintkezniök, meg fogják tartani jó emlékezetükben.

Egy küszöbön álló kinevezés. Biztos forrásból értesülünk, hogy a pénzügyminiszterium XIII. ügyosztályának élére egy oly férfi van kiszemelve, aki ezen a téren mintegy 20 évi évi gyakorlattal rendelkezik. Az illető hivatalnok, aki egy előkelő pesti patricius családból származik, a miniszterium legképzettebb és legszorgalmasabb hivatalnokai sorába tartozik.

Az osztrák dohányjövédéki munkások ellátása. Mint értesülünk császári elhatározás alapján a dohányjövédéki munkások aggkori ellátására vonatkozó határozmányok ideiglenes szabályozás alá vonattak, amelyek folytán ezen állami vállalatnak az 1907. évi január 1-től kezdve nyugalomba vonuló munkásai, nemcsak ellátási illetményeik kiszabása tekintetében, hanem más vonatkozásokban is helyzetük javítását fogják észlelni. Mindenekelőtt általában felemelték a rokkantak járadékát s ez az emelkedés mind az öt munkáskategóriában a kezdőjára, azaz 10 szolgálati év után járó illetményre nézve 3—3 és a negyven szolgálati év után elérendő

teljes járadékra nézve pedig 6—6 koronát tesz ki havonként. Ezek a járadékok tehát most már az első munkáskategóriában 27 illetőleg 54 koronára, a másodikban 24 illetve 48 koronára, a harmadikban 21 illetve 42 koronára, a negyedik kategóriában 18 illetve 36 koronára s az ötödikben 15 illetőleg 30 koronára fognak rúgni. Azonkívül az ellátási illetmények annyiban is javulnak hogy a rokkant-járadék nem fog ezentúl tíz éves fokozatok szerint kiszabtatni, hanem minden egyes a tizedik szolgálati év után eltöltött működési év után emelkedés fog beállni még pedig a kezdőjára egy harmincadával, s emellett az utolsó a negyvenedik szolgálati évi már az esetben is teljesnek veendő, ha belőle 6 hónapot töltött a munkás aktivitásban. Végül azok a munkások, akik ugyan még nem a tizedik, hanem legalább a harmadik szolgálati évüket töltötték be és akik saját hibájukon kívül valamely üzemi baleset folytán munkaképtelenné váltak, vagy akik legalább ötödik szolgálati évüket töltötték be és munkaképességüktől valamely más okból megfosztattak, a jövőben végkielégítést kapjanak, amely a legmagasabb kategóriabeli hónaponkénti illetménynek háromszorosát tegye ki. A dohányjövédéki munkások ellátásának végleges rendezése az úgynevezett bérosztály rendszer alapján tárgyalás alatt áll s remélhetőleg nemsokára meg fog valósulni.

A francia dohányegyedárúság. A burnót eladása 1875 óta körülbelül 7 millióról valamivel többre, mint 4 $\frac{1}{2}$ millió kilogrammra csökkent. Ez különben egy oly jelenség, amely nem csupán franciaországra szorítkozik. A tubákolás kiment a divatból, a fiatal generáció már nem tubákol. Németországban is mindig kevesebben tubákolnak. Husz, harminc évvel ezelőtt még minden törzsasztaltársaságban volt néhány tubákos, manapság egy városnak az összes vendéglőit felkutatathatjuk anélkül, hogy egyetlen burnótszelencét találjunk. A bagó amelynek a tengerészek között vannak kedvelői, régi vonzó erejét megtartotta, mert eladási mennyisége körülbelül 1025000 kg. 1875 óta majdnem változatlan maradt. A legnagyobb eredményt ez időben a cigaretták érték el, amelyek fogyasztása majdnem megkétszereződött, tudniillik 512,000-ről 1928,000-re emelkedett. Ujabbán divattá vált a cigarettákat készen vásárolni s nem magánosan sodorni, amiből a jövedékre nagy nyereség háromlott, mert a kész cigaretták ára az vágott dohányt nagyobb összeggel haladja túl, mint amennyire ez az előállítás költségeit tekintve indokolt volna. A közönséges szivarok forgalma észrevehetően csökkent. 1875-ben 257,000 kg. 5 centimes szivart adtak el, 1902-ben már csak 17900 kg.-ot. Másrészt a 10 centimes és a még drágább, a közvetlenül Havannából hozott vagy Havanna-dohányból gyártott szivarok fogyasztása több mint a kétszeresére emelkedett.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

ORGAN FÜR DAS GESAMMTE TABAKFABRIK U. VERSCHLEISSWESEN, WIE AUCH DER DAZU GEHÖRIGEN FÄCHER

INHALT: Der Tabakgrossverschleiss in der Hauptstadt. — Das Zigarettenpapier. — Vermischte Nachrichten.

Der Tabakgrossverschleiss in der Hauptstadt.

Die Grosstrafiken der Hauptstadt sollen durch eine vermehrt werden, das ist die neueste Errungenschaft, welche sich der Grosstrafikanten-Verband zu erringen verstanden hat.

Man braucht eine Grosstrafik für die Wittwe eines verdienten Staatsbeamten, folglich nimmt man sie dort, wo man sie gerade findet — auch gut!

Es ist ja selbstverständlich, dass man den bisherigen Besitzer dieser Grosstrafik insoferne für den Entgang seiner Provision noch drei Millionen Kronen entschädigen wird, als er ja wegen des Umstandes wonach er den Verschleiss der Waaren für zwei Bezirke besorgte, um $\frac{1}{10}$ Prozent Provision weniger erhielt, als jeder andere Grosstrafikant in der Hauptstadt, ebenso selbstverständlich ist es, dass die neue Besitzerin der Grosstrafik des VII.,² Bezirkes, wenn nicht mehr, aber keineswegs unter $\frac{7}{10}$ Prozent Provision den Verschleiss besorgen wird. Demnach also ein Nachtheil zu Lasten der Staatskassa und kein Vortheil zu Gunsten der Kleinverschleisser denen wir das Wort reden.

Ganz in Gegentheil! Bisher haben die Kleinverschleisser des VI. und VII. Bezirkes mit der Konkurrenz einer Grosstrafik zu kömpfen dagegen in Zukunft mit zwei. Denn wir zweifeln gar nicht daran, dass auch die neue Grosstrafikantin einen Kleinverschleiss erhalten wird, sowie ihn gegenwärtig jeder einzelne Grosstrafikant betreibt.

Und das ist es eigentlich worüber wir sprechen wollen.

Hut ab, vor der Gerechtigkeit des Finanz-

Ministers Weckerle. Unserem wackeren Premier kann selbst der Feind nicht nachsagen, dass er auf Kosten der Gerechtigkeit Protektion übt. Aber, Sr. Excellenz scheint sich bisher mit den Verhältnissen des Tabakverschleisswesens in der Hauptstadt noch nicht recht befasst zu haben, sonst wäre es ganz gewiss selbst in der kurzen Zeit seines neuerlichen Wirkens bereits anders geworden.

Und da wiederholen wir nochmals was wir schon so oft gesagt; Die in der Hauptstadt sich befindlichen 1000 Tabakkleinverschleisser können die Konkurrenz der Grosstrafikanten nicht ertragen, sie müssen zusammenbrechen, oder das Detailgeschäft muss wieder in solcher Weise geführt werden, dass es Jedem als Nebengeschäft gilt.

Wir leugnen nicht, dass die Grossverschleisser von ihrer Provision nicht leben können, aber das ist ja kein Grund um hunderte Arbeiter des Staates zu ruiniren, wie auch den Verschleiss mit den staatlichen Fabrikaten zu einem Nebengeschäfte herabzuwürdigen.

Die Frage um die es sich handelte ist eine brennende. Sie heisst: In welcher Weise soll der Grossverschleiss in der Hauptstadt ohne Gefährdung der Interessen der Kleintrafikanten ausgeübt werden? Diese Frage ist spielend leicht lösbar. Es sind dabei zwei Eventualitäten zu beachten und zwar:

Entweder zentralisirt das Finanz-Ministerium den gesammten Grossverschleiss der Hauptstadt, indem er denselben selbst besorgt oder durch Unternehmer besorgen lässt; oder es verbleiben die zehn Grosstrafiken der Hauptstadt, jede in ihrem Bezirke und zwar ohne Kleinverschleiss. Der Entgang an Verdienst, welcher durch den Wegfall der Kleintrafik den Grosstrafikanten trifft, müsste

einerseits in eine Erhöhung seiner Verschleissprovision, anderseits in der Ersparniss der Geschäftskosten bestehen. Nachdem die Grosstrafiken, da die zu ihnen angewiesenen Kleintrafikanten sie selbst in jeder Quergasse aufsuchen würden, ihre Lokale in Hofmagazine miethen könnten, wäre schon dadurch ein bedeutender Theil ihrer Spesenlast hereingebracht, ganz abgesehen von der Ersparniss an Personal und Beleuchtung, wie auch der Luxusausgaben.

Die hauptstädtischen Grosstrafikanten wissen das recht gut und sind aber bloss darum mit dieser von uns stets propagirten Idee nicht einverstanden, weil sie in ihren Detailgeschäften ganz andere Artikel zum Verkaufe bringen an denen sie viel Geld verdienen. Aber gerade das soll und dürfte nicht sein. Wie kommt auch das Finanz Aerar dazu Provisionen zu bezahlen, damit irgend ein Zigarettenspapier-Fabrikant, oder eine Ansichts Karten Fabrik, dort eine bequeme Niederlage hat?

Also, die Vermehrung der Grosstrafikanten ist es nicht, was die hauptstädtischen Trafikanten wünschen, denn in dem Augenblicke wo die neue Grosstrafik im VII. Bezirke eröffnet werden wird, können die zunächst liegenden Tabaktrafiken ihre Geschäfte schliessen. Um ein erspriessliches Zusammenwirken der Fabrikation und des Verschleisses zu ermöglichen, ist es vor Allem nothwendig, dass sämtliche Hindernisse beseitigt werden, die noch aus der Zopfzeit in unsere Zeit hineinragen.

Und wenn das Finanz-Ministerium in der von uns angedeuteten Weise in Zukunft verfahren wird, denn dürfte es nach ein paar Jahren Gelegenheit haben, so mancher Wittwe und mancher Waise eines Beamten ein erträgnisreicheres Geschäft zukommen zu lassen, als es dermalen eine Grosstrafik ist. Denn es werden alsdann Detailgeschäfte auf manchen Plätzen, Strassen und Gassen entstehen, die den zehnfachen Verkehr haben werden, als die heutigen Trafiken, die ja leider sich nicht recht zu entwickeln vermögen, weil eben die geschilderten Umstände sie daran hindern.

Das Zigarettenspapier.

Die nationalökonomische Geschicklichkeit zeigt sich zumeist dort, wo von Ersparnissen die Rede ist, ohne die Consumption zu schwächen, beziehungsweise diese zu heben. Der unscheinbare Artikel Zigarettenspapier, ein Gebrauchsartikel der bei uns erst 20 Jahre alt ist und vordem fast gar nicht gekannt wurde, geniesst dermalen im Lande eine ungefähre Consumption von drei Millionen Kronen, wovon zu mindest zwei Millionen ausser Landes gehen und dort verbleiben. Um deutlicher zu sein erwähnen wir, dass ein ungefährer Werth von einer Million Kronen hier im Lande aufconsumirt wird, wofür drei Millionen verausgabt werden.

Die Sache ist eben sehr einfach: Die in Frankreich erzeugten Zigarettenspapiere, welche ohnehin schon dort sehr theuer bezahlt werden, gelangen in Ballen nach Oesterreich, wo sie geschnitten und zu Hülsen verarbeitet werden. Von dort gelangen die fertigen Adjustirungen nach Ungarn, wo einige Agenten und Comissionäre dieselben derart manipuliren, dass man willig jeden Preis bezahlt um dieselben zu erhalten.

Man spricht in Reklamen stets von «französischen Zigarettenspapier». Das ist auch keine Lüge. Es gibt eben mit Ausnahme eines Fiumaner Fabrikates kein einziges Zigarettenspapier, welches nicht französischer Provenienz wäre. Und sämtliche Papiere sind auch gleich gut oder gleich schlecht, wie man will.

Es handelt sich bei allen nur um den Ruf des Papiere, das heisst um die Reklame die dessen Fabrikant mit mehr oder weniger Reklame zu veranlassen für angezeigt fand, ferner um die Ausstattung das heisst der Adjustirung der Waare um sie jeweilig beliebter zu machen.

Man könnte füglich sagen, es werden bei uns, für das Zigarettenspapiere ungefähr zwei Millionen Kronen herausgeworfen.

Und zudem in eine solchen Weise, dass von der dritten Million, ein gut Theil der Arbeitskraft des Landes entgeht. Denn warum sollte man nicht im Stande sein, einen Consumartikel, dessen Absatz von Jahr zu Jahr fortwährend riesig steigt, im Lande zu erzeugen? Und warum, so fragen wir, fehlt bei uns das Verständniss dafür, dass man die ganz primitive Kunst der Hülsenfabrikation, hier nicht in grossen Maasstabe ausüben kann? Papierhülsen anzufertigen und dieselben in Cartons zu verpacken, ist doch wahrlich keine solch grosse Kunst, dass man genöthigt wäre, diess Fabrikat aus Oesterreich zu beziehen.

Der Ansporn hiezu müsste natürlich das k. u. Finanz-Ministerium geben. Auch Dieses bedarf für die Fabrikate der Tabak-Regie, für ungefähr 600.000 Kronen jährlich Papierhülsen. Wohl wahr, die Hülsen welche die k. u. Tabak-Regie bedarf, erzeugt sie auch selber, aber erstens thut sie dies im Zusammenhange

mit der Cigarettenfabrikation selber, zweitens legt sie ein zu geringes Gewicht auf die Fabrikation, wie auch auf die Provenienz des Papiers, Eine eigene Papierfabrik für die von dem Aerar erzeugten Zigaretten zu errichten, würde sich wegen des gegenwärtigen verhältnismässig geringen Bedarfs, nicht sonderlich rentiren, jedoch müsste in Betracht gezogen werden, dass der Zigarette eine Zukunft bevorsteht, von der man gegenwärtig keine Ahnung hat.

Die geplante Besteuerung des Cigarettenpapiers, würde selbstverständlich, wenn sie ausgeführt würde, diese Frage in der raschesten Weise und auch im Sinne unserer Ausführungen lösen. Wenn gegenwärtig der geringe Consum des Cigarettenpapiers, beziehungsweise der Hülsen Bedenken wachrufen eine Besteuerung vorzunehmen, so steht dem der schwerwiegende Umstand gegenüber, wonach der Zigaretten schmuggel bei uns noch immer in höchster Blüthe steht. Und für wieviele Millionen Kronen Zigaretten angefertigt werden können um einer einzigen Million Kronen Hülsen, das zu berechnen dürfte nicht schwer fallen. Es dürfte das dreissigfache Ergebniss liefern in Hinsicht des Geldbetrages.

Den Zigaretten schmuggel zu verhindern wäre es überhaupt angezeigt das Zigarettenpapier unter staatlicher Controlle zu stellen. Denn so mancher Hülsenfabrikant erzeugt direkt solche Hülsen, welche der unbefugte Zigarettenfabrikant bedarf, man könnte sagen zu dessen ausschliesslicher Bequemlichkeit.

Würde die Tabak-Regie sich damit befassen, die Zigarettenhülsen selbst herzustellen, sie hätte gleichzeitig einen organisirten Verschleiss für dieselben in den Tabaktrafiken und auch die Tabaktrafikanten vermöchten einen hübschen Verdienst zu erzielen, wenn die Verkaufsprovision natürlich eine entsprechend hohe wäre, was ja recht gut möglich wäre.

Vermischte Nachrichten.

Die Tabakgross- und Hauptverleger Österreichs, hielten am 26. November in Wien eine Sitzung, deren Ursache die Unzufriedenheit ihrer Lage bildete. In der That fasste die Versammlung auch in der Form eines Protestes den Beschluss dem Finanz-Minister nahe zu legen, dass sie Arbeiter des Staates wären, die bei den heutigen theueren Zeiten auch leben müssen. Die Grosstrafikanten Österreichs seien sehr ungehalten darüber, dass man ihren Wünschen betreffs der Erhöhung der Postwerthzeichen bisher nicht entsprochen hat.

Wenn das die ganzen Sorgen der österreichischen Grosstrafikanten bildet, dann sind sie wahrhaft zu beneiden. Eine Erhöhung der Provision für Postwerthzeichen — die Leute sind wahrlich bescheiden. Was soll man sich im österreichischen Finanz-Ministerium über das Grosstrafikwesen überhaupt denken,

wenn solche alberne Wünsche laut werden. Vor Jahren hatten wir Gelegenheit in österreichischen Provinzen Grosstrafikanten zu sehen, die überhaupt keine Provision erhielten und das Geschäft, ganz wie bei uns umsonst besorgten. Nun und jetzt ist es ihnen lediglich um die 100—200 Kronen zu thun, welche eine erhöhte Provision ausmachen würde? Auf uns macht die Sache den Eindruck, als ob diese Wünsche von einigen Leuten ausgehen würden, die eben — sehr viel Absatz in Briefmarken haben.

Ministerialrath K. Vértessy der Leiter der XIII. Section des Finanz-Ministeriums ist vor einigen Tagen einem Herzschlage erlegen. Hat der Verstorbene auch keine bleibenden Spuren seines Wirkens zurückgelassen, so ist ihm gleichwohl ein liebevolles Gedenken all Jener sicher, die mit ihm zu verkehren Gelegenheit hatten.

Bevorstehende Ernennung. Aus sicherer Quelle erfahren wir, dass zum Leiter der Section XIII. des Finanz Ministeriums eine Persönlichkeit ausersehen sei, der bereits eine zwanzigjährige Praxis auf diesem Gebiete vorausgeht. Der betreffende Beamte welcher einer Budapester Patrizier-Familie angehört, zählt zu den tüchtigsten und fleissigsten des genannten Ministeriums.

Portugiesisches Tabakmonopol. Die Tabak-Gesellschaft hat nun doch nachgegeben. Am 8. November wurde der endgiltige Kontrakt zwischen der Regierung und der Gesellschaft, betreffend die Erneuerung des Tabakmonopols, unterzeichnet. Am vorhergehenden Tage hatte eine ausserordentliche Sitzung des vereinigten Aufsichts- und Verwaltungsrats stattgefunden, in der, in Uebereinstimmung mit dem Gutachten des Pariser Komites, die Unterzeichnung des Kontrakts beschlossen wurde. Damit ist denn nun auch der letzte Akt der Tabakfrage zur Ende, und die Regierung und das Parlament können sich jetzt in aller Ruhe auch einmal andern, wichtigeren Aufgaben zuwenden.

Türkische Tabakregie. In türkischen Kreisen wird versichert, dass die Verlängerung der Tabakregiekonzession nicht aufgegeben sei, und dass ein Vertrauensmann Rouviers nach dem Beiramfeste in Konstantinopel eintreffen werde.

Französisches Tabakmonopol. Der Verkauf von Schnupftabak ist seit dem Jahre 1875 von fast 7 Millionen auf etwas über $4\frac{1}{2}$ Millionen Kilogramm gefallen. Schnupfen ist eben altmodisch geworden, unsere junge Generation schnupft nicht mehr. Das ist übrigens eine Erscheinung, die sich nicht auf Frankreich allein beschränkt. Auch in Deutschland wird immer weniger geschnupft. Vor zwanzig, dreissig Jahren noch waren in jeder Stammtischgesellschaft mehrere Schnupfer, heutzutage kann man die Wirtshäuser einer ganzen Stadt durchwandern, ohne eine Schnupftabak-

dose aufzustöbern. Der Kautabak, der seine Liebhaber unter den Seeleuten findet, hat die alte Anziehungskraft behalten, denn die Verkaufsmenge ist seit 1875 mit etwa 1.025,000 kg. nahezu unverändert geblieben. Den grössten Erfolg haben in dieser Zeit die Cigaretten erzielt, deren Verkauf sich beinahe vervierfacht hat, nämlich von 512,000 auf 1,928,000 gestiegen ist. Es ist neuerdings Mode geworden, die Cigaretten fertig zu kaufen und nicht mehr selbst zu drehen, woraus sich ein Gewinn für die Verwaltung ergeben hat, weil der Preis der fertigen Cigaretten den des geschnittenen Tabaks um einen höheren Betrag übersteigt, als er nach den Herstellungskosten gerechtfertigt wäre. Der Verkauf der gewöhnlichen Cigarren ist merklich zurückgegangen. 1875 wurden 2.257.000 kg. Cigarren zu 5 Centimes verkauft, 1902. nur noch 1 350 000. Die Cigarren zu 5½ Centimes fielen sogar von 560 000 auf 179.000 kg. Andererseits hat sich der Verkauf der teuren Cigarren für 10 Centimes und mehr, die entweder direkt aus der Havana bezogen oder mit Havanatabak fabriziert werden, mehr als verdoppelt

Der Tabakverbrauch in Oesterreich hat heuer eine vorher kaum je — annähernd vielleicht nur in der Mitte der achtziger Jahre — dagewesene Zunahme

zu verzeichnen. Im Vergleich zum analogen Ergebniss des Vorjahres wurde an Erzeugnissen des Tabakmonopols bis Ende September d. Js. für etwa 9,25 Millionen Kronen mehr abgesetzt und das Plus gegenüber den auf diesen Jahresabschnitt bezogenen Präliminaransätzen ist sogar noch grösser. Speziell für den Monat Oktober lässt sich der Betrag des Mehrabsatzes vielleicht auf rund 1,25 Millionen Kronen veranschlagen. Bemerkenswert ist, dass der September etwas schwächere Resultate ergab. Man kann dies vielleicht aus der Rückwirkung erklären, die sich aus der damaligen Ungunst der Witterung für den Reisenden ergeben haben muss. Bei der oben erwähnten Regsamkeit des Verbrauches lässt sich auch annehmen, dass die Einführung neuer Sorten nicht geplant ist. Uebrigens würde sich die Zeit des Jahresabschlusses auch aus anderen Gründen wohl hiefür am wenigsten empfehlen. Ganz besonders stark nimmt der Verbrauch der Zigaretten zu. Er hat heuer wohl schon die Riesenmenge von rund vier Milliarden Stück erreicht, was einer Zunahme um etwa 250 Millionen Zigaretten = rund 7 pCt. entspricht. Bezeichnend für die wirtschaftliche Besserung ist auch die Lebhaftigkeit des Spezialitätenabsatzes, wobei von dem durchschnittlichen Jahresabsatze per rund 8 Millionen Kronen aller Spezialitätentrafiken schon etwa die Hälfte auf die Wiener Spezialitäten-Verschleissstellen entfällt.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyárusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyárusok és különlegességi raktárok tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárusításával. Ezen visszás állapotra segitendő ily feltételek mellett, hozzá forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyeket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyeket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyárusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolci, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olműci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák**. Elster és Topf lembérgi cég kívánatra szivesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagy- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

!! MINDENÜTT KAPHATÓ !!

Legjobb a

Kardos

svéd gyújtó.

Legjobb a

Germán és Krokodil

rózsaszalon-gyújtó.

!! MINDENÜTT KAPHATÓ !!